

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.016.03.2021

Pani
Elżbieta Masicz
Wójt Gminy Rybczewice
Rybczewice Drugie 119

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/003 - Działania organów administracji publicznej na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Rybczewicach, Rybczewice Drugie 119 (dalej: Urząd lub UG).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Elżbieta Masicz, Wójt Gminy od 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania urzędu gminy w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do dnia 20 sierpnia 2021 r.).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Monika Tomaszewska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLU/89/2021 z 9 czerwca 2021 r. (akta kontroli tom I str. 3-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wójt Gminy, działając przy pomocy Urzędu oraz innych jednostek organizacyjnych Gminy, podejmowała zróżnicowane i skuteczne działania w celu podniesienia poziomu kompetencji cyfrowych mieszkańców. Polegały one w szczególności na pozyskiwaniu grantów (dotacji) przeznaczonych na realizację projektów związanych z podnoszeniem poziomu kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy i skutecznym osiągnięciu wskaźników rezultatów założonych w tych projektach. W latach 2018-2021 Gmina realizowała projekty: „Aktywna tablica”, „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice”, „Zdalna szkoła”, „Zdalna szkoła+”, „Cyfrowe GOK-i³ w podregionie lubelskim” i „Klub Seniora w Gminie Rybczewice”. Gmina podejmowała odpowiednie działania informacyjno-promocyjne, wynikające z obowiązków określonych w umowach o powierzenie danego grantu.

Granty, które otrzymała Gmina na działania związane z podnoszeniem kompetencji cyfrowych mieszkańców, zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, przy czym w mikroprojekcie „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców gminy Rybczewice”, realizowanym w ramach projektu „e-Misja – rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa lubelskiego i podkarpackiego”, do rozliczenia przedstawiono Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie⁴ wydatki w wysokości 140 zł, które zostały poniesione w związku z udziałem w szkoleniach dwóch osób niespełniających kryteriów wiekowych określonych w regulaminie konkursu grantowego⁵. Nie miało to jednak negatywnego wpływu na merytoryczną stronę

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Gminne Ośrodki Kultury.

⁴ Dalej: operator projektu „e-Misja”.

⁵ W szkoleniach mogły wziąć udział osoby, które ukończyły 25 rok życia w dniu przystąpienia do mikroprojektu.

realizacji projektu grantowego „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców gminy Rybczewice”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania urzędu gminy w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców

Opis stanu faktycznego

1. Dokumentem o charakterze strategicznym obowiązującym w latach 2018-2020 była Strategia Rozwoju Gminy Rybczewice na lata 2012-2020 przyjęta uchwałą nr XVII/106/2012 z dnia 25 czerwca 2012 r. Rady Gminy Rybczewice (dalej: Strategia). W dokumencie tym określono priorytety, cele operacyjne oraz działania. W ramach priorytetu I „Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej” Strategii ustalono m.in. cel 3: „Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego”, a w nim następujące działania: 1/ Budowa szerokopasmowej sieci internetowej; 2/ Zapewnienie miejsc publicznego dostępu do Internetu; 3/ Informatyzacja administracji publicznej; 4/ Rozwój systemu e-usług dla obywateli i przedsiębiorców; 5/ Rozwój systemu strategicznych usług: edukacyjnych, medycznych, doradczych, administracyjnych; 6/ Stymulowanie tworzenia e-biznesu. W Strategii ustanowiono, że konkurencyjność i innowacyjność gminy będzie w coraz większym stopniu zależeć od stopnia realizacji polityki społeczeństwa informacyjnego, w związku z czym bardzo ważne jest zapewnienie przez administrację e-usług, które optymalizują pracę administracji, ograniczają koszty funkcjonowania i zwiększają efektywność prowadzonych przez nią działań. Treści i usługi cyfrowe dotyczyć mogą dowolnych dziedzin życia z zakresu lokalnej historii, geografii, kultury, zdrowia, oświaty, działalności gospodarczej i administracyjnej. Istotnym elementem tych działań jest zapewnienie obywatelom dostępu do szerokopasmowego Internetu oraz podniesienie ich kwalifikacji w obsłudze technik informacyjnych i Internetu oraz umiejętności znalezienia potrzebnych informacji.

Również w ramach priorytetu II „Zwiększenie jakości zasobów ludzkich” określony został cel 1 „Szkolenia osób pracujących” z uzasadnieniem m.in., że ze względu na zmniejszającą się liczbę podmiotów gospodarczych w gminie oraz niewielką liczbę osób zatrudnionych, działaniem priorytetowym staje się poprawa jakości zasobów ludzkich. Konsekwencją działania w zakresie poprawy jakości zasobów ludzkich będzie zwiększenie aktywności oraz mobilności zawodowej mieszkańców gminy a także przekwalifikowanie zawodowe części mieszkańców. Ważnym elementem powinno być stałe podnoszenie jakości pracy szkół oraz kwalifikacji kadry pedagogicznej. Gmina powinna wspierać działania Gminnej Biblioteki w Rybczewicach i powstawanie organizacji pozarządowych, których zadaniem będzie tworzenie zróżnicowanej oferty programów.

W ramach priorytetu IV „Lokalne Grupy Działania oraz wspieranie działań na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy” ustalono cel operacyjny „Rozwój instytucjonalny”, w którym określono sześć działań: 1/ Stworzenie wysokich standardów pracy urzędu i instytucji służących obsłudze mieszkańców; 2/ Zapewnienie pełnego dostępu do informacji publicznej; 3/ Rozbudowa infrastruktury informacyjnej i budowa „społeczeństwa informacyjnego”; 4/ Skuteczny system komunikacji społecznej; 5/ Współpraca regionalna i międzynarodowa; 6/ Przygotowanie i wdrożenie elektronicznej mapy numerycznej infrastruktury technicznej dla poszczególnych branż. W uzasadnieniu podano, że ww. cel strategiczny obejmuje usługi realizowane na rzecz mieszkańców przez urząd gminy i jednostki organizacyjne. W ramach realizowanych działań podejmowane inicjatywy

służą kreowaniu wizerunku i przejrzystych zasad funkcjonowania urzędu, zapewnieniu wysokiej jakości i efektywności świadczonych usług, a także przyjaznej obsługi mieszkańców i inwestorów. Podejmowane działania powinny zmierzać do zapewnienia obywatelom łatwego dostępu do informacji publicznej oraz umożliwić interaktywne załatwianie spraw urzędowych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych w oparciu o wysoki standard usług. Za bardzo istotne z punktu widzenia Gminy uznaje się tworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Dla tworzenia warunków rozwoju społeczeństwa informacyjnego niezbędna jest rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej, stworzenie sieci teleinformatycznej, punktów dostępu do Internetu i rozwój edukacji informatycznej. Jednym z elementów działań jest doskonalenie i rozbudowa portalu internetowego www.rybczewice.pl.

Wskaźniki określone w Strategii zostały przyporządkowane do priorytetów. Dla działań określonych dla priorytetu I przyporządkowany został m.in. wskaźnik „Ilość gospodarstw domowych z dostępem do Internetu”, dla priorytetu II – m.in. „Liczba ludności korzystających z kursów informatycznych i językowych”, a dla priorytetu IV – m.in. „Jakość obsługi w urzędach, w tym jakość usług elektronicznych (badania ankietowe)”.

Rada Gminy Rybczewice w dniu 5 lipca 2021 r. podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Rybczewice na lata 2021-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji. Zgodnie z przyjętym harmonogramem, prace nad dokumentem rozpoczną się w III kwartale 2021 r., a jego uchwalenie ma nastąpić w II kwartale 2022 r.

Wójt Gminy odnośnie planowania dalszych działań dotyczących podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy i ujęcia ich w opracowywanej Strategii Rozwoju Gminy Rybczewice na lata 2021-2030 wyjaśniła:

Zgodnie z harmonogramem, obecnie opracowywana jest diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Rybczewice oraz wnioski z tej diagnozy. W następnym etapie określone będą cele strategiczne, kierunki działań i oczekiwane rezultaty, wśród których planowane będą do ujęcia działania dotyczące m.in. podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy Rybczewice. Na podstawie wniosków z diagnozy, określona zostanie grupa mieszkańców, która w pierwszej kolejności powinna zostać objęta działaniami z zakresu podnoszenia kompetencji cyfrowych. Działania te dotyczyć będą w głównej mierze organizacji szkoleń i kursów w posługiwaniu się komputerem i Internetem. Korzyści, jakie gmina Rybczewice zamierza osiągnąć poprzez realizację działań z zakresu podnoszenia kompetencji cyfrowych to przede wszystkim przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu wśród mieszkańców gminy, wzrost wiedzy w posługiwaniu się Internetem w społeczeństwie wiejskim (w tym w kontaktach z urzędami samorządowymi, rządowymi, placówkami oświatowymi, zdrowotnymi).

(akta kontroli tom I str. 8-13, 350-351)

2. W Gminie Rybczewice prowadzono działania mające na celu zidentyfikowanie potrzeb mieszkańców w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych. Wójt Gminy wskazała następujące działania, które podjęła Gmina tj.:

- w trakcie zebrań wiejskich z mieszkańcami (które odbywały się w maju i w październiku 2018 r.), po omówieniu aktualnej sytuacji w Gminie oraz zrealizowanych przedsięwzięć i planowanych zamierzeń, mieszkańcy byli proszeni o zgłaszanie potrzeb dotyczących projektów gminnych. Wielu uczestników zebrań podkreślało, że oprócz zadań typowo infrastrukturalnych, istnieje potrzeba przygotowania projektów tzw. „miękkich”, z zakresu

podnoszenia kompetencji informatycznych mieszkańców, korzystania z komputera i Internetu, a następnie przeprowadzenie szkoleń w tym zakresie;

- w sierpniu 2018 r. w trakcie Dożynek Gminnych, na stoisku promocyjno-informacyjnym gminy Rybczewice pracownicy Urzędu prowadzili rozmowy z mieszkańcami na temat potrzeb inwestycyjnych i szkoleniowych w gminie. Również wtedy mieszkańcy informowali, iż widzą potrzebę organizacji szkoleń w zakresie podnoszenia wiedzy i umiejętności dotyczących kompetencji cyfrowych.

Wójt Gminy podała, że ww. informacje zbierane były na własne potrzeby Gminy i nie dokumentowano przebiegu zebrań i rozmów prowadzonych z mieszkańcami.

Gmina nie posiada zdefiniowanej grupy mieszkańców, którą można uznać za kluczową w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych. Oferta kierowana była do wszystkich zainteresowanych mieszkańców, spełniających kryteria określone w projektach.

(akta kontroli tom I str. 148-150)

3. W okresie objętym kontrolą w podnoszeniu kompetencji cyfrowych mieszkańców brały udział również gminne jednostki organizacyjne, tj.:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Rybczewicach Drugich – w związku z realizacją projektu „Cyfrowe GOK-i w podregionie lubelskim” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa⁶ 2014-2020, oś priorytetowa III Cyfrowe kompetencje społeczeństwa, działanie 3.2 Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁷ zawarła w 2020 r. z beneficjentem projektu - Fundacją Vocational Competence Certificate (VCC) w Lublinie umowę nieodpłatnego przekazania Gminnej Bibliotece Publicznej sprzętu komputerowego (5 szt. komputerów przenośnych z oprogramowaniem o łącznej wartości początkowej 16 174 zł). Celem projektu było podniesienie kompetencji cyfrowych pracownika gminnej instytucji kultury oraz 8-osobowej grupy dzieci i młodzieży w wieku 10-18 lat. Od stycznia do czerwca 2021 r. zostały przeprowadzone szkolenia obejmujące panele tematyczne „Dziennikarstwo w sieci” i „Bezpieczeństwo w sieci” dla pracownika Gminnej Biblioteki Publicznej w łącznym wymiarze 90 godzin. W okresie wakacyjnym zostały zaplanowane warsztaty dla dzieci i młodzieży w wymiarze 30 godzin. Termin osiągnięcia rezultatu projektu przewidziany został na 31 marca 2022 r.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybczewicach Drugich – realizuje projekt „Klub Seniora w Gminie Rybczewice” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne, działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego⁸. Całkowita wartość projektu wynosi 727 833 zł, w tym dofinansowanie EFS - 651 219 zł i wkład własny 76 614 zł. W ramach projektu przewidywany jest udział 25 osób w wieku powyżej 60 lat, zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem i marginalizacją m.in. w warsztatach indywidualnych i grupowych w panelu tematycznym „Bezpieczeństwo w sieci” (środki finansowe przeznaczone na ww. warsztaty wyniosły 17 640 zł i obejmują zakres 180 godzin lekcyjnych dla całej

⁶ Dalej: POPC.

⁷ Dalej: EFRR.

⁸ Dalej: EFS.

grupy docelowej). Warsztaty miały na celu m.in. nauczyć obsługi komputera i podstawowych programów oraz wskazać przydatne strony internetowe. Okres realizacji projektu: od 1 września 2018 r. do 30 czerwca 2022 r.⁹. Z powodu pandemii COVID-19 Klub Seniora w okresie objętym kontrolą funkcjonował z przerwami. Do zrealizowania harmonogramu w zakresie warsztatów „Bezpieczeństwo w sieci” (wg stanu na 17 lipca 2021 r.) pozostało 92,5 godziny tj. 51,4%. Prowadzony był bieżący monitoring realizacji projektu poprzez m.in. dzienniki zajęć, listy obecności uczestników i dokumentację fotograficzną.

(akta kontroli tom I str. 148-152, 159-161, 241-349)

4. Na terenie gminy Rybczewice funkcjonuje jedna placówka oświatowa – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Rybczewicach Drugich.

W badanym okresie, w każdym roku budżetowym w dziale 801 *Oświata i wychowanie*, w rozdziale 80146 *Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli* planowano i wydatkowano środki finansowe na szkolenia pracowników (§ 4700) w kwotach odpowiednio:

- w 2018 r. plan wynosił 7 419 zł, a wykonanie - 3 193 zł (43%),
- w 2019 r. - 9 100 zł, a wykonanie - 7 197 zł (79%),
- w 2020 r. - 25 100 zł, a wykonanie - 7 020 zł (28%),
- w 2021 r. - 22 335 zł, a wykonanie wg stanu na 1 lipca 2021 r. - 2 990 zł (13%).

Jako przyczyny niskiego wykonania planu finansowego na ww. cel, Wójt Gminy wyjaśniła, że kadre pedagogiczną Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Rybczewicach w 70% stanowią nauczyciele w wieku przedemerytalnym, posiadający wszechstronne wykształcenie i kwalifikacje w różnym zakresie. Wykazują oni małe zainteresowanie kolejnymi formami dokształcania. Ponadto w 2020 r. z powodu pandemii COVID-19 przez cały rok szkolny nauczyciele pracowali stacjonarnie niecałe 5 miesięcy. W tym czasie nie organizowano na terenie szkoły stacjonarnych, zewnętrznych szkoleń. Nauczyciele korzystali głównie z bezpłatnych webinarów w racji konieczności przystosowania się do nauczania zdalnego.

Nauczyciele z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Rybczewicach w ramach podnoszenia kompetencji cyfrowych uczestniczyli m.in. w szkoleniach: „Nie takie koty straszne, czyli o kodowaniu z kotem Scratchem” (2018 r.), „Bezpieczny Internet w Bibliotece” (2019 r.) oraz w 2020 r.: Szkolenia na temat pracy zdalnej Google Meet (Centrum Bezpieczeństwa Informatycznego), „Darmowe książki w Internecie”, „Dlaczego Internet jest niebezpieczny dla dziecka”, „Wprowadzenie do aplikacji Quizlet”, „Wykorzystanie aplikacji Zoom w nauczaniu zdalnym”, „Człowiek radia w świecie on-line uczy polskiego”, „Zadbaj o siebie, żeby lepiej zadbać o swoich uczniów, czyli maska tlenowa dla nauczyciela w edukacji zdalnej”, „Praca zdalna – tworzenie classroomów”, „Moc Power Point – o czym polonista powinien wiedzieć”, „Aplikacja Testportal w edukacji zdalnej”, „Klasa w sieci. Organizacja lekcji w warunkach kształcenia na odległość”. W lipcu i sierpniu 2020 r. odbyły się szkolenia nauczycieli i pracowników administracji oraz dyrekcji z wdrożenia i prowadzenia dziennika elektronicznego Vulcan.

Ponadto w 2019 r. odbyło się szkolenie dla nauczycieli matematyki (2) i informatyki (1) – tj. trzech instruktorów prowadzących zajęcia w ramach projektu „e-Misja – rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa lubelskiego i podkarpackiego”. Ww. nauczyciele (instruktorzy) ukończyli także kursy w zakresie administrowania szkolną siecią komputerową, wykorzystania tablicy interaktywnej

⁹ Pierwotny termin zakończenia projektu wyznaczono do 31 sierpnia 2021 r. Został on przedłużony ze względu na pandemię COVID-19.

w nauczaniu, tworzenia stron internetowych, podstawowych elementów Internetu oraz podstaw użytkowania komputera IBM PC.

W szkoleniach organizowanych w ramach projektu grantowego *Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice* (w projekcie „e-Misja – rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa lubelskiego i podkarpackiego”) uczestniczyło łącznie 16 pracowników Zespołu Szkół Ogólnokształcących. Szkolenia te dotyczyły następujących tematów: „Działam w sieciach społecznościowych” (10), „Tworzę własną stronę internetową” (2), „Moje finanse i transakcje w sieci” (2) i „Rolnik w sieci” (2).

Ponadto Gmina pozyskała w 2018 r. dotację z Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 – „Aktywna tablica”. Umowa nr 43/AT/2018 o udzielenie dotacji w kwocie 14 000 zł w ramach programu „Aktywna tablica” została zawarta 21 czerwca 2018 r. przez Lubelskiego Kuratora Oświaty, działającego w imieniu Wojewody Lubelskiego i Wójta Gminy Rybczewice. Zgodnie z umową zakupiono dwa interaktywne monitory dotykowe o przekątnej ekranu 65 cali za 17 500 zł dla Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Rybczewicach (w tym Gmina zapewniła wkład własny w kwocie 3 500 zł).

Ze sprawozdania z realizacji zadania „Aktywna tablica – edycja 2018” z 24 czerwca 2019 r. wynika m.in., że zwiększono wykorzystanie narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnej (TIK) w pracy dydaktycznej. Wzrosły kompetencje nauczycieli w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii w pracy z uczniami. Nauczyciele uczestniczący w projekcie zadeklarowali, że wykorzystują narzędzia TIK do pozyskiwania materiałów dydaktycznych z sieci Internet oraz ich prezentowania w czasie lekcji. Prowadząc zajęcia z monitorem interaktywnym, nauczyciele w większym stopniu angażują uczniów w proces nauki, wykorzystując narzędzia interaktywne zwiększają aktywność uczniów na zajęciach i podnoszą ich motywację do pracy własnej. Monitor interaktywny znajduje zastosowanie w pracy nauczycieli różnych przedmiotów, dokonują oni wyboru narzędzi TIK i oprogramowania stosownie do potrzeb i możliwości zarówno własnych, jak i uczniów.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Rybczewicach uczestniczył także w podnoszeniu kompetencji cyfrowych swoich uczniów poprzez udział w projektach „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” oraz „Zdalna Szkoła+ w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej” z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020. Gmina Rybczewice realizując ww. projekty otrzymała granty w łącznej wysokości 89 923 zł za które zakupiono 33 laptopy przeznaczone do nauki on-line dla uczniów z rodzin wielodzietnych.

(akta kontroli tom I str. 148-152, 162-173, 178-202, 241-349, tom II str. 131)

5. Odnośnie przyjętego systemu i zasad podnoszenia kwalifikacji pracowników Urzędu, Wójt Gminy wyjaśniła, że nie jest tworzony roczny plan szkoleń pracowników. Szkolenia odbywają się na bieżąco, w odpowiedzi na potrzeby zgłaszane przez pracowników Urzędu. Środki finansowe zaplanowane na ten cel w latach 2019-2020 były wystarczające. Nie wystąpiły problemy z dostępem do szkoleń, gdy pracownik zgłosił taką potrzebę.

Wg sprawozdań o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (Z-06) za lata 2019 i 2020 - przeciętna liczba zatrudnionych ogółem w Urzędzie wynosiła odpowiednio: 32 i 29 osób.

W dziale 750 *Administracja publiczna*, w rozdziale 75023 *Urzędy gmin* planowano

i wydatkowano środki finansowe na szkolenia pracowników (§ 4700) w kwotach odpowiednio:

- w 2019 r. plan wynosił 18 706 zł, a wykonanie – 17 648 zł (94%),
- w 2020 r. - 15 831 zł, a wykonanie – 13 958 zł (88%).

W latach 2019-2020 ośmiu pracowników Urzędu Gminy uczestniczyło łącznie w 13 szkoleniach, z czego jedno dotyczyło podnoszenia kompetencji cyfrowych („Zmodernizowany System Informacji Oświatowej – warsztaty praktyczne z wykorzystaniem komputera”)¹⁰. Pozostałe szkolenia dotyczyły zmiany przepisów lub innych merytorycznych zagadnień, zgodnie z zakresami czynności pracowników. W aktach osobowych znajdowały się zaświadczenia o ukończeniu szkoleń.

W szkoleniach organizowanych w ramach projektu grantowego *Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice* (w projekcie „e-Misja – rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa lubelskiego i podkarpackiego”) uczestniczyło łącznie 25 pracowników Urzędu Gminy. Szkolenia te dotyczyły następujących tematów: „Działam w sieciach społecznościowych” (16), „Tworzę własną stronę internetową” (1), „Moje finanse i transakcje w sieci” (3) i „Rolnik w sieci” (5).

(akta kontroli tom I str. 176-177, 180-181, 203-237, 350-351)

6. Wójt Gminy wskazała następujące działanie informacyjno-promocyjne podejmowane w Urzędzie dla mieszkańców Gminy w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych:

- prowadzono stronę internetową Gminy i profil na platformie Facebook,
- od momentu uzyskania grantu w ramach projektu e-Misja, na stronie internetowej Gminy (www.rybczewice.pl) umieszczane były informacje o celu, zakresie, działaniach oraz o naborze na szkolenia w ramach projektu,
- informacje o projekcie i naborze na szkolenia umieszczono w gminnej gazecie „Wieści z Rybczewic”,
- opracowano i wydrukowano ulotki dotyczące projektu i naboru na szkolenia. Ulotki wyłożone były m.in. w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy, w placówce oświatowej, placówkach handlowych i usługowych,
- opracowano i wydrukowano plakaty dotyczące projektu i naboru na szkolenia. Plakaty umieszczane były na gminnych tablicach informacyjnych,
- baner projektu wraz z ulotkami umieszczono także na stoisku promocyjno-informacyjnym Gminy Rybczewice w trakcie Jarmarku Królewskiego w sierpniu 2019 r.

(akta kontroli tom I str. 148-158, 238-240)

7. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 28 lutego 2021 r. w ramach POPC na lata 2014-2020 Gmina uzyskała trzy nw. granty na podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców:

a) Oś Priorytetowa nr I „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu”, działanie 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach:

¹⁰ Ponadto w 2018 r. stwierdzono udział pracownika w szkoleniu z zakresu elektronicznej komunikacji pomiędzy Gminą a Wojewodą dla użytkowników oprogramowania do obsługi Świadczeń Rodzinnych, Świadczeń Wychowawczych oraz Funduszu Alimentacyjnego oraz innego pracownika w szkoleniu „Elektronizacja zamówień publicznych”.

- projekt „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego”,
 - projekt „Zdalna Szkoła+ – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej”,
- b) Oś Priorytetowa nr III „Cyfrowe kompetencje społeczeństwa”, działanie 3.1 Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych:**
- projekt grantowy „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice” realizowany w ramach projektu „e-Misja – rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa lubelskiego i podkarpackiego”.

Ponadto w okresie objętym kontrolą Gminna Biblioteka Publiczna w Rybczewicach (jednostka organizacyjna Gminy) realizowała projekt „Cyfrowe GOK-i w podregionie lubelskim” w ramach POPC III osi priorytetowej „Cyfrowe kompetencje społeczeństwa”, działania 3.2 Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej. Projekt jest w trakcie realizacji z terminem do 31 marca 2022 r. i został opisany w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

7.1. W dniach 2 kwietnia 2020 r. i 15 maja 2020 r. Wójt Gminy złożyła wnioski o przyznanie grantów do Centrum Projektów Polska Cyfrowa (dalej: CPPC) na zakup sprzętu dla uczniów z rodzin wielodzietnych niemających warunków technicznych do uczestnictwa w kształceniu zdalnym: „Zdalna Szkoła” i „Zdalna szkoła+”. Wnioskowano o przyznanie środków finansowych odpowiednio w kwotach: 44 925 zł i 44 998 zł na zakup: 15 i 18 laptopów. Zgodnie z umowami o powierzenie grantu zawartymi: 17 kwietnia 2020 r.¹¹ i 18 maja 2020 r.¹² Gmina zobowiązana była do realizacji projektu w terminie sześciu miesięcy od dnia podpisania umów (kwalifikowalność wydatków określono od 16 marca 2020 r.). Z otrzymanych grantów sfinansowano (zgodnie z wnioskami) zakup odpowiednio: 15 laptopów za cenę 44 925 zł i 18 laptopów za cenę 44 998 zł.

Poniesienie wydatków w ramach ww. projektów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna szkoła+” poprzedzono przeprowadzeniem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie składania ofert, stosownie do przepisów wewnętrznych Urzędu określonych zarządzeniem nr OGDG 0050.1.5.2019 Wójta Gminy Rybczewice z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Rybczewice. W ramach projektu „Zdalna Szkoła” wpłynęła jedna oferta, a w postępowaniu dotyczącym „Zdalnej szkoły+” wpłynęły trzy oferty i wybrano najkorzystniejszą pod względem kryterium oceny (tj. 100% cena). Wybrani wykonawcy spełniali wszystkie warunki udziału w postępowaniach, a ich oferty nie podlegały odrzuceniu.

Zgodnie z § 4 ust. 6 umów o powierzenie grantów, Gmina prowadziła dla obydwu projektów odrębne ewidencje księgowe kosztów, wydatków i przychodów (wydane zostały stosowne zarządzenia w tej sprawie¹³).

Gmina wywiązała się również z obowiązków informacyjno-promocyjnych określonych w § 11 umów o powierzenie grantu. Wymagane oznaczenia umieszczano na plakatach, opisie projektu na stronie internetowej oraz w trakcie

¹¹ Nr umowy 343/2020.

¹² Nr umowy 712-292-64-46.

¹³ Zarządzenie nr 0050.22a.2020 Wójta Gminy Rybczewice z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie przyjęcia zasad rachunkowości i wprowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla realizacji projektu pn.: „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” oraz zarządzenie nr 0050.26a.2020 Wójta Gminy Rybczewice z dnia 20 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia zasad rachunkowości i wprowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla realizacji projektu pn.: „Zdalna Szkoła + w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej”.

prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia.

Sprzęt dostarczony w dniu 8 kwietnia 2020 r. i 25 maja 2020 r. Gmina protokolarnie, odpowiednio w dniach 9 kwietnia 2020 r. i 26 maja 2020 r. przekazała do Zespołu Szkół Ogólnokształcących (Szkoły Podstawowej w Rybczewicach).

Wniosek rozliczający grant „Zdalna Szkoła” został w dniu 29 czerwca 2021 r. zaakceptowany przez CPPC. Projekt grantowy „Zdalna Szkoła+” w okresie od 30 kwietnia do 11 czerwca 2021 r. poddany został kontroli CPPC (w tzw. trybie „zza biurka”). Informacja pokontrolna została podpisana przez Wójta Gminy w dniu 14 czerwca 2021 r. W toku kontroli CPPC nie stwierdziło nieprawidłowości i nie wydało zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli tom I str. 14-19, 241-349)

7.2. Gmina Rybczewice złożyła 15 lutego 2019 r. wniosek aplikacyjny na realizację mikroprojektu „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice” do Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie (operatora projektu e-Misja). W ramach grantu planowano zorganizowanie szkoleń dla 266 mieszkańców Gminy w wieku od 25 do 74 lat. Wnioskowano o przyznanie środków finansowych w wysokości 148 960 zł. Wniosek aplikacyjny był trzykrotnie zmieniany (29 sierpnia 2019 r., 26 września 2019 r. i 25 maja 2020 r.), a zmiany były akceptowane przez operatora projektu e-Misja. Wg ostatniego wniosku termin zakończenia projektu został przedłużony z 31 marca 2020 r. do 31 maja 2020 r. (z powodu pandemii COVID-19), a kwota dofinansowania w poszczególnych kategoriach kosztów została określona następująco: promocja (1 636 zł), zakup sprzętu (53 335 zł), organizacja szkoleń (26 013 zł), wynagrodzenia instruktorskie (40 480 zł) i koszty administracyjne (27 496 zł).

(akta kontroli tom I str. 20-120)

W umowie o powierzenie grantu nr 121/EM/POPC/2019 zawartej pomiędzy operatorem projektu e-Misja i Gminą Rybczewice w dniu 19 lutego 2019 r. określono, że zarówno okres realizacji projektu, jak i okres kwalifikowalności wydatków rozpoczyna się 1 marca 2019 r. i kończy 31 marca 2020 r. W dniu 30 marca 2020 r. został zawarty aneks do umowy zmieniający termin zakończenia i kwalifikowalności wydatków do 31 maja 2020 r. Po przedłużeniu terminu realizacji projektu odbyły się szkolenia dla dwóch grup (łącznie 22 osób) w dniach 27-28 maja 2020 r. w temacie „Działam w sieciach społecznościowych”.

Na realizację zadania Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 148 960 zł. Środki finansowe zostały przeznaczone na:

- promocję – 1 636 zł (zakup 3 szt. banerów reklamowych oraz materiałów papierniczych i biurowych do przygotowania plakatów i ulotek),
- zakup sprzętu komputerowego – 53 335 zł (zakup 24 szt. laptopów z ekranem dotykowym i 3 szt. projektorów),
- organizację szkoleń – 26 013 zł (zakup 3 szt. projektorów, 266 kompletów teczek, długopisów i nośników pamięci zewnętrznej oraz obsługę cateringową uczestników szkoleń w łącznej kwocie 18 760 zł),
- wynagrodzenie kadry instruktorskiej – 39 371 zł (pomniejszone w okresie od marca do maja 2020 r. odpowiednio o zwroty nadpłaconych składek zdrowotnych z tytułu umów zlecenia zawartych z trzema instruktorami prowadzącymi szkolenia, w związku z pandemią COVID-19),
- koszty administracyjne – 27 496 zł (wynagrodzenia koordynatora i księgowego

projektu, nagroda finansowa za konfigurację sprzętu, zakup kolorowej drukarki oraz materiałów biurowych i eksploatacyjnych).

Łącznie wydatkowano 147 851 zł. Niewykorzystaną część środków finansowych w kwocie 1 109 zł Gmina zwróciła 22 lipca 2020 r. na rachunek operatora projektu e-Misja. Odsetki na rachunku bankowym projektu kapitalizowane były na koniec kwartałów (ich łączna kwota wyniosła 466 zł). Były one niezwłocznie zwracane również na rachunek operatora projektu e-Misja.

Wszystkie wydatki poniesione w projekcie nie przekraczały kwoty 30 tys. euro i zostały poniesione zgodnie z przepisami wewnętrznymi Urzędu określonymi zarządzeniem nr OGDG 0050.1.5.2019 Wójta Gminy Rybczewice z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Rybczewice, po przeprowadzeniu analizy cen rynkowych i udokumentowaniu czynności notatką służbową.

(akta kontroli tom I str. 121-147, 358-526, 548-549)

Ze środków finansowych grantu „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice” sfinansowano organizację szkoleń dla 266 osób (235 osób zamieszkałych na terenie Gminy Rybczewice i 31 w okolicznych gminach, m.in. Piaski, Fajslawice, Krzczonów, Żółkiewka, Gorzków i Świdnik)¹⁴. Szkolenia w 23 grupach (od 10 do 12 osób) przeprowadzili trzej instruktorzy, którzy spełniali wymóg udokumentowanego doświadczenia w prowadzeniu lekcji, zajęć, szkoleń lub warsztatów w wymiarze minimum 50 godzin szkoleniowych w ciągu ostatnich trzech lat oraz wymagane kompetencje metodyczne i techniczne. Każda z grup odbyła dwudniowe 8-godzinne szkolenia, których przedmiotem były tematy:

- „Działam w sieciach społecznościowych” 9 grup, w których uczestniczyło łącznie 103 osoby,
- „Rolnik w sieci” 8 grup dla 94 uczestników szkoleń,
- „Moje finanse i transakcje w sieci” 3 grupy dla 36 uczestników szkoleń,
- „Tworzę własną stronę internetową” 2 grupy dla 21 uczestników szkoleń,
- „Rodzic w Internecie” 1 grupa dla 12 uczestników szkoleń.

Wszyscy uczestnicy szkoleń złożyli wymagane kwestionariusze i oświadczenia oraz osiągnęli 100% frekwencję udokumentowaną w formie list obecności. Sporządzono także dokumentację fotograficzną, wykonaną podczas wybranych zajęć szkoleniowych.

Po zakończonych szkoleniach instruktorzy informowali uczestników o możliwości wypełnienia elektronicznych ankiet ewaluacyjnych pod wskazanym adresem internetowym¹⁵.

Po zakończonych szkoleniach sprzęt komputerowy oraz projektory i ekrany na statywach zostały protokolarnie w dniach 25 i 26 czerwca 2020 r. przekazane do Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Rybczewicach.

(akta kontroli tom I str. 176-177, 183, 484-489, 618, tom II str. 2-124)

W ramach prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych m.in.: zamieszczono ogłoszenia na stronie internetowej Gminy, na profilu na platformie Facebook oraz

¹⁴ Uczestnicy szkoleń zamieszkujący tereny sąsiednich gmin złożyli oświadczenia, że nie biorą udziału w analogicznych projektach w innych Gminach, w ramach naboru nr POPC.03.01.00-IP.01-00-003/17 zorganizowanego przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

¹⁵ www.gov.pl/web/cyfryzacja/popc-kompetencje-cyfrowe

w gminnej gazetce, zlecono wykonanie ulotek i plakatów oraz materiałów promocyjnych. W umowie na wykonanie materiałów promocyjnych przewidziano wymóg graficznej zgodności oznakowania z wytycznymi określonymi w Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji z dnia 21 lipca 2017 r., wydanym przez Ministerstwo Rozwoju oraz wzorami dostarczonymi przez Zamawiającego (Gminę). Na plakatach, ogłoszeniach, ulotkach, umowach, pismach i dokumentach wytwarzanych w toku postępowań o udzielenie zamówień zamieszczano oznaczenia: Rzeczypospolitej Polskiej, Unii Europejskiej EFRR, Funduszy Europejskich Polska Cyfrowa oraz logo projektu e-Misja. Informowano również o partnerach tego projektu.

Inne działania informacyjno-promocyjne podejmowane w Urzędzie dla mieszkańców gminy w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych zostały opisane w pkt 6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Gmina osiągnęła zakładany w projekcie wskaźnik produktu „Liczba zrealizowanych szkoleń w obszarze kompetencji cyfrowych” – wartość docelowa i osiągnięta: 23 zrealizowane moduły szkoleniowe (368 godzin szkoleniowych) oraz wskaźnik rezultatu „Liczba osób, które podniosły swoje kompetencje cyfrowe” – wartość docelowa i osiągnięta 266 osób. Jako wartość dodaną zrealizowanego projektu podano także przeszkolenie instruktorów (trzech nauczycieli Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Rybczewicach), którzy uzyskali dodatkowe kompetencje dydaktyczne w trakcie szkoleń przygotowawczych do realizacji projektu. Gmina uzyskała dodatkowy sprzęt zakupiony w trakcie projektu oraz kadre, która będzie gotowa do realizacji podobnych szkoleń w przyszłości. Kapitał ludzki może być wykorzystany w trakcie kolejnych projektów dofinansowanych ze środków finansowych zewnętrznych i własnych Gminy. Gmina ma szansę w dalszym ciągu (przy zmniejszonych kosztach) dbać o wysoki poziom kompetencji cyfrowych mieszkańców.

(akta kontroli tom I str. 176-177, 183, tom II str. 2-8, 73-128)

8. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 28 lutego 2021 r. poza środkami finansowymi uzyskanymi z POPC, Gmina poprzez jednostkę organizacyjną - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybczewicach Drugich realizuje projekt „Klub Seniora w Gminie Rybczewice” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne, działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne, współfinansowany z EFS. W ramach tego projektu, którego zakończenie planowane jest na 30 czerwca 2022 r. również realizowane są działania związane z podnoszeniem kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy. Projekt ten został opisany w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 148-153, 160, 175)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Brak rzetelnej weryfikacji deklaracji przystąpienia do udziału w mikroprojekcie „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice” składanych przez kandydatów na uczestników szkolenia, pod względem spełniania kryterium wieku ustalonego w regulaminie konkursu grantowego. Do udziału w szkoleniach realizowanych w ramach tego mikroprojektu zakwalifikowane zostały dwie osoby niespełniające jednego z kryteriów ww. regulaminu, stanowiącego, że w szkoleniu mogą uczestniczyć osoby, które ukończyły 25 rok życia w dniu przystąpienia do mikroprojektu. Następstwem tego było ujęcie do wydatków kwalifikowalnych i rozliczenie w ramach kosztów realizacji tego mikroprojektu (w kategorii organizacji

szkoleń), kwoty zawyżonej o 140 zł z tytułu usługi cateringowej (koszt wyżywienia tych dwóch osób w trakcie szkolenia).

W Urzędzie zatwierdzono pod względem merytorycznym i wypłacono łącznie kwotę 18 760 zł firmie, która wykonała usługi cateringowe przeznaczone dla uczestników szkoleń. Kwota ta wynikała z wystawionych faktur i była o 140 zł wyższa, aniżeli należna wartość tych usług obliczona dla 266 uczestników szkolenia. Liczba uczestników (266) została narastająco wykazana w kolejnych sprawozdaniach miesięcznych (i listach obecności) składanych do operatora projektu e-Misja. W sprawozdaniu końcowym z 25 czerwca 2020 r., stanowiącym rozliczenie grantu również wykazano 266 uczestników oraz ujęto wartość usługi cateringowej w kwocie 18 760 zł.

Zgodnie z umową IZP.271.33.1.2019 zawartą 27 września 2019 r. pomiędzy Gminą Rybczewice a firmą FRB, jej przedmiotem było sukcesywne świadczenie usługi cateringowej dla 266 uczestników szkoleń w ramach projektu. W umowie określono, że wynagrodzenie wykonawcy ma charakter ryczałtowy za catering dla jednej osoby, a cena jednostkowa brutto podana w ofercie (35 zł za jeden dzień szkoleniowy) obejmuje wszystkie koszty wykonania przedmiotu umowy zgodnie z zapytaniem ofertowym z dnia 19 sierpnia 2019 r. Zgodnie z zapisami umowy, wartość należna za usługi cateringowe świadczone dla 266 osób powinna wynosić 18 620 zł.

Wójt Gminy wyjaśniła, że powyższe wynikało z faktu udziału w szkoleniach komputerowych dwóch osób, które po późniejszej weryfikacji nie mogły zostać uznane ze względu na wiek, który dla uczestników szkoleń komputerowych był określony od 25 do 74 lat.

(akta kontroli tom I str. 422-441, 490-547, tom II str. 73-130)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski

1. Dokonać korekty rozliczenia projektu grantowego „Rozwijamy kompetencje cyfrowe mieszkańców Gminy Rybczewice” i zwrotu środków finansowych w kwocie 140 zł do operatora projektu e-Misja.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 23 sierpnia 2021 r.

Kontroler
Monika Tomaszewska
doradca ekonomiczny

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....

.....